

LUIS ARREGI ERRAZKIN
AZTI-Tecnalia Itsas Ikerketa
Unitateko ikertzailea

RAÚL PRELLEZO IGUANAN
AZTI-Tecnalia Itsas Ikerketa
Unitateko ikertzailea

EAEko arrantza-flota, arrainak baztertzekeo politika berriaren aurrean

2013ko abenduan, Europako Batasunak Arrantza Politika Bateratua (APB) ezarri zuen. Besteak beste, erregelamendu horren arabera, nahi ez den arrain gutxiago harrapatzekeo eta harrapatzen direnetatik gutxiago baztertzekeo aplikatuko den politikaren oinarriak finkatu dira. Helburua betetzeko ezarri den neurrietako bat da “arraina lehorreratu beharra” deitutakoa; hain justu, hori da erregelamendu berriatik atentzio handiena erakarri duen neurrietako bat.

Gaur egun arrainak hainbat arrazoiengatik baztertzen dira. Hasteko, arrantzaleentzat ezinezkoa da zer harrapatuko duten guztiz hautatzea. Gainera, merkatuak berak arrainak baztertzekeo pizgarriak ematen ditu, arrantzaleek nahiago baitute ekarri portura preziorik onenean salduko dituzten espezieak. Eta beste arrazoi bat ere badago: orain arte, arrantzaleek legez baztertu behar izan dituzte kuotaerik ez daukaten edo kuota agortuta duten espezieak.

Alabaina, APBren oinarrian dagoen erregelamendu berria indarrean ezarri denetik egoera erabat aldatu da. Orain harrapatzen den arraina portura eraman behar da. Hala ere, betebeharrak hau ez da aplikatzen arrantza-toki guztietan, ezta espezie guztiei ere, eta, gainera, egutegi bat ezarri da, arrantza motaren arabera. Hain zuzen ere, harrapatu daitekeen kopurua mugatuta

duten populazioetan harrapatzen diren arrainak nahitaez lehorreratu behar dira, eta Mediterraneoan gauza bera egin behar da gutxieneko tamaina ezarrita duten populazioetan harrapatzen diren arrainekin. Hau guztia Europar Batasuneko uretan aritzen diren arrantzaleei eta Batasuneko uretatik kanpo dauden Batasuneko ontzietan aritzen direnei aplikatzen zaie. Ezarritako espezieetako arrainak harrapatuz gero, arrantza-ontzian gorde behar dira, kopuruak erregistratu behar dira, lehorreara eraman behar dira eta, bidezkoa denean, finkatutako kuotaerako zenbatu behar dira (salbuespena: beita bizirako harrapatzen direnak).

Egutegia, esan bezala, arrantza-motaren arabera da. 2015eko urtariletik aurrera espezie pelagiko txiki eta handien arrantzan aplikatuko da (ur-azaletik gertuen bizi diren espezieak dira pelagikoak). Besteak beste, EAEko arrantzaleentzat, antxoetan, berdeletan, txitxarroetan eta sardinatan egiten den inguraketa-arrantza da garrantzitsuenak.

2016ko urtariletik, ondoko hauetan aplikatuko da: espezie demertsalen (itsas hondoari lotuta bizi diren espezieak) arrantzan eta arrantza mistoetan (espezie demertsalak zein pelagikoak harrapatzen dituzten hondoko arrantza-tresnak erabiltzen diren arrantzan), hain zuzen ere urteko harrapaketa-kopurua (TAC)

ezarrita dutenetan. Arrastean eta kordan legatzetan egiten diren arrantzak dira puntu honetako garrantzitsuenak.

Harrapatzen den arraina lehorreratu beharrak aldaketa handia eragingo du, eta EAEko arrantza-flotak nahitaez moldatu beharko dira. Moldaketaren oinarria nahi ez den arrain gutxiago harrapatzea izan behar da, eta horretarako arrantza-aparailuak hobetu behar dira arrantza hobeto hautatzeko edota nahi ez den arrainik ez harrapatzekeo estrategiak bururatu behar dira. Arrantzaleek denbora beharko dute hori guztia egiteko.

SALBUESPENAK ETA INKOHARENTZIAK

Erregelamenduan salbuespen batzuk ezarri dira arrantzaleei politika berrira moldatzen laguntzeko. Adibidez, urrakortasuna dela eta arrantzatzeko debekua duten espezieak ez dira portura ekarri beharko, hala nola itsas ugaztunak, marrazoak eta itsas dortokak. Proba zientifikoaren arabera harrapatu eta askatu ondoren bizirik irauteko tasa handia duten espezieak ere ez dira porturatu beharko. AZTI-Tecnaliak inguraketa-arrantzan harrapatu eta askatu ondoren bizirik segitzen duten arrainak aztertu ditu eta ondorioztatu du *slipping* deritzon estrategia aplikatuz gero (sarea irekitzea harrapatutakoa interesgarria ez denean) espezie askotan (antxoak, berdela, sardina eta txi-

txarroa) bizirik irauten duten arrainen tasa altua dela, EAEko inguraketa-flotaren ohiko jardunean. Azterlana egin dutenek uste dute oinarritzat har daitekeela orain arte espezie batzuetarako legez kanpo izan den estrategia horrekin harrapatzen diren arrainak lehorreratu beharri salbuespena aplikatzea onartzeko.

Azkenik, *de minimis* salbuespenetan sartzen diren arrainak ere ez dira portura eramane behar. Salbuespen hori honela aplikatzen da: lehorreratu beharra dagoen espezieetan, urtean harrapatzen den kopuruaren %5 gehienez baztertu daiteke (ehuneko horri bi puntu gehitzen zaizkio lehen bi urteetan, eta puntu bat hurrengo bietan). Salbuespen honetarako ondoko bi gertaeretako bat frogatu behar da: arrantzaleentzat oso zaila dela zer harrapatzen duten hobeto hautatzea, edo nahi ez den arraina lehorreratu beharrak neurrigabeko kostuak eragiten dituela, hau da, nahi ez den arrainen kargu egiteak eta biltegian gordetzeak gastu handia eragiten duela.

Arraina nahitaez portura eramane behar honek hainbat inkoherentzia dauzka, eta ezarritako egutegiaren arabera aplikatzen

hasi baino lehen konpondu behar dira. Lehenengoa kontrolaren arazoa da. Argi dago zaila izango dela flota guztiak kontrolatzeko sistema ezartzea, eta hori egin ezean politika berria ezerezean geratuko da. Hori dela eta, aspaldion arrantza-ontzietan zaintzako bideo-zirkuitu itxia instalatzeko aukera eta baliagarritasuna aztertzen ari dira.

“Arraina nahitaez portura eramane beharrak hainbat inkoherentzia dauzka”

Bestetik, egutegiaren arabera arrainak lehorreratu beharra ez da hasiko aplikatzen arrantza-ontzi guztietan aldi berean: arrantza-toki batean espezie bera harrapatzen dutenen artean, arrantza motaren arabera batzuei beste batzuei baino arinago aplikatuko zaie, hau da, egun jakin batetik aurrera batzuek arrain espezie jakin batzuk baztertu ahal izango dituzte eta beste batzuek ez. Horrek batzuen

kontrako bidegabekeria ekarriko du salmentetan, eta gainera oso zaila izango da lehorreratu beharra kontrolatzea.

Lege-arazoa ere badago; izan ere, APBren oinarritzako araudiaren arabera harrapatzen den arraina lehorreratu behar izatea, Batasunaren politikaren helburuetako bat betetzeko ezarri dena, ez dator bat gaur egun indarrean dauden beste lege eta araudi batzuekin. Ildo honetatik, aspaldion Batasunaren araudi berri bat lantzen ari dira arlo honetako kontradikzio guztiak gainditzeko. Oro har, helburua litzateke 2015eko urtarilaren 1ean arrantzaleek kontrakoa agindu dezaketen bi araudi ez edukitzea.

Eta lehorrean ere egongo dira arazoak. Batetik, lehen baztertzeko ziren arrainen trazabilitatea izan behar dugu, hau da, zer gertatzen den arrainekin portura heltzen direnean, ezin baitira merkaturatu bestelako arrainak bezala, ez haien prezioan eraginik eduki. Bestetik, portuko instalazioak arrain gehiago hartzeko eta arrainok behar bezala sailkatzeko eta etiketatzeko moldatu behar dira. Nolanahi ere, lehen itsasoan geratzen ziren arrain hauei giza-kion kontsumoa ez beste modu batzuetan ere atera ahal izango zaie etekina. ●

